

Z LEGISLATIVY EVROPSKÉ UNIE

Účelem této rubriky je podat přehled o vybraných významných právě připravovaných či již přijatých legislativních aktech Evropské unie, které mají z hlediska svého obsahu vazby na oblast správního práva nebo činnost správních orgánů a úřadů členských států nebo EU nebo jsou jinak významné co do předmětu úpravy. Účelem informací vztahujících se k jednotlivým návrhům či platným právním předpisům EU není detailní rozbor daného předpisu, ale spíše stručné upozornění na jeho nejdůležitější aspekty, jakými jsou cíle a působnost právní úpravy. V případě zájmu o hlubší studium daného předpisu je u názvu předpisu uveden též odkaz na číslo Úředního věstníku Evropské unie, ve kterém byl daný předpis publikován.

Úřední věstník EU: <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>

Databáze Pre-Lex: http://ec.europa.eu/prelex/rech_simple.cfm?CL=cs

PŘIPRAVOVANÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY EU

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení problémů úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 77/91/EHS a 82/891/ES, směrnice 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES a 2011/35/ES a nařízení (EU) č. 1093/2010

COM (2012) 280

Návrh směrnice je co do svého obsahu velmi významný zejména pro finanční instituce ale i dohledové orgány členských států (v České republice ČNB) a představuje další z řady nástrojů, které mají za cíl předcházet přispět k řešení současné finanční krize a souvisejícím problémům finančních institucí, zejména bank, v jednotlivých členských státech.

Cílem návrhu by mělo být stanovení pravidel pro řešení krizí úvěrových institucí a vybraných druhů investičních podniků. Návrh vychází z několika základních tezí:

- Na úrovni EU nejsou jednotné právní nástroje, které by pomohly vypořádat se s nezdravými nebo upadajícími úvěrovými institucemi, pomohly předejít platební neschopnosti, nebo v případě, když už platební neschopnost nastane, pomohly minimalizovat negativní následky zachováním stěžejních funkcí dotčených institucí.
- Finanční trhy EU jsou integrované a vzájemně provázané, přičemž mnohé úvěrové instituce realizují velkou část své činnosti za hranicemi. Selhání takové úvěrové instituce může tedy ovlivnit stabilitu finančních trhů v jiných členských státech, v nichž tato úvěrová instituce provozuje činnost.
- Některé členské státy uplatňují na úvěrové instituce tytéž postupy jako v případě jiných podniků, které se ocitly v platební neschopnosti, v některých případech jsou tato pravidla pro úvěrové instituce přizpůsobena. Mezi právními a správními předpisy, jimiž se platební neschopnost úvěrových institucí v jednotlivých členských státech řídí, jsou velké odlišnosti, jak po věcné, tak i procedurální stránce.

Návrh upravuje několik skupin právních nástrojů. První skupinu tvoří nástroje týkající se ozdravných plánů a plánů pro řešení problémů úvěrových institucí: vypracování plánů ozdravných postupů a plánů pro řešení problému, pravidla pro posuzování obnovy platební schopnosti a pravidla pro možnou finanční podporu uvnitř skupiny. Každá úvěrová instituce bude mít povinnost vypracovat a vést „*plán ozdravných postupů*“ umožňující, s využitím opatření přijatých vedením instituce či subjektem skupiny, nápravu její finanční situace po jejím závažném zhoršení. Plány ozdravných postupů by se měly stát součástí tzv. řídicího systému úvěrové instituce.¹⁾ Orgány dohledu členských států budou mít poté pravomoc přezkumu zmíněných ozdravných plánů. Stejně tak budou mít dotčené instituce povinnost vypracovat a pravidelně aktualizovat tzv. „*plán řešení problémů*“, který by měl zohledňovat řadu scénářů včetně scénáře úpadku se specifickými charakteristikami nebo úpadku, k němuž může dojít v době širší finanční nestability nebo událostí se systémovým dopadem. Dalším z nástrojů jsou tzv. „*dohody o finanční podpoře ve skupině*“, které spočívají v možnosti uzavřít dohodu o poskytování finanční podpory té straně, která má finanční obtíže. Dohody o finanční podpoře ve skupině budou moci být uzavírány mezi mateřskou institucí a jejími dceřinými podniky, které jsou institucemi nebo finančními institucemi podléhajícími řízení a dohledu mateřského podniku. Byť návrh umožňuje též orgánům dohledu vznést nesouhlas s uzavřením tohoto typu dohody, pro poměrně stabilní český bankovní sektor, jehož většina klíčových bank jsou dceřinými společnostmi bank z jiných členských států EU, by tento nástroj mohl být problematický, neboť by umožnil přelévání prostředků ze zdravých bank do mateřských bank, které mají finanční problémy. Tento nástroj bude bezesporu v průběhu projednávání návrhu předmětem diskusí.

Druhou skupinu nástrojů představují zejména pravomoci dohledových orgánů spočívající v možnosti intervence dohledového orgánu spočívající v pravomoci zavádět různá opatření nad rámec těch, která jsou již upravená ve stávajících platných směrnicih.²⁾ Návrh směrnice by měl umožnit dohledovému orgánu např. uložit vedení instituce, aby zavedlo jeden nebo více mechanismů a opatření uvedených v plánu ozdravných postupů; uložit vedení instituce, aby posoudilo situaci, identifikovalo opatření k překonání jakýchkoli zjištěných problémů a vypracovalo program k jejich překonání a časový harmonogram jeho provádění; uložit vedení instituce, aby svolalo valnou hromadu akcionářů instituce, nebo svolat ji přímo, pokud tak vedení neučiní, navrhnout její program a přijetí určitých rozhodnutí či uložit vedení instituce, aby vypracovalo plán pro jednání o restrukturalizaci dluhů s některými nebo všemi jejími věřiteli.

Třetí klíčovou skupinou nástrojů jsou nástroje zaměřené na fázi, kdy se úvěrová instituce dostane do problémů. Při uplatňování nástrojů k řešení problémů a při výkonu pravomocí k řešení problémů orgány příslušné k řešení, tzn. ve většině případů dohledové orgány, zohledňují cíle řešení problémů a volí si nástroje a pravomoci, jimiž lze nejlépe dosáhnout cílů relevantních pro okolnosti případu. Návrh stanovuje jako cíle, které se mají zohlednit

- (1) zajistit kontinuitu zásadních funkcí;
- (2) zabránit významným nepříznivým dopadům na finanční stabilitu;
- (3) chránit veřejné finanční prostředky;
- (4) zamezit snižování hodnoty, jež není nezbytné, a usilovat o minimalizaci nákladů na řešení problémů;

¹⁾ Viz např. § 8b zákona č. 21/1992 Sb., o bankách.

²⁾ Jedná se o požadavky upravené v čl. 136 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu.

- (5) chránit vkladatele kryté směrnici a investory kryté směrnici; a
- (6) ochránit finanční prostředky a aktiva klientů.

Návrh dále stanoví podmínky a obecné zásady pro řešení problémů.

Nástroje pro řešení problémů, které návrh směrnice předpokládá, jsou: (1) nástroj prodeje obchodních činností; (2) nástroj překlenovací instituce; (3) nástroj rozdělení aktiv a (4) nástroj odepsání závazků. Pokud jde o *nástroj prodeje obchodních činností*, orgány příslušné k řešení by měly mít pravomoc převést na nabyvatele následující: a) akcie nebo jiné nástroje vlastnického práva řešené instituce; b) veškerá nebo vybraná aktiva, práva nebo závazky řešené instituce; c) jakoukoli kombinaci některých nebo veškerých aktiv, práv nebo závazků řešené instituce s tím, že k převodu by mělo docházet bez získání souhlasu akcionářů řešené instituce nebo jakékoli třetí strany (jiné než nabyvatele) a bez dodržení jakýchkoli procesních požadavků na základě právních předpisů týkajících se obchodních společností nebo cenných papírů, jež by se jinak uplatnily.

Pokud jde o uplatnění *nástroje překlenovací instituce*, orgány příslušné k řešení by měly mít pravomoci k převodu veškerých nebo vybraných aktiv, práv nebo závazků řešené instituce a jakékoli kombinace těchto aktiv, práv a závazků na tzv. překlenovací instituci, subjekt pod veřejnou kontrolou, který bude muset disponovat povolením v souladu se směrnici o kapitálových požadavcích a bude provozován jako obchodní podnik v rámci mezí upravených předpisy pro státní podporu. Provoz překlenovací instituce bude dočasný, jeho účelem je prodat obchodní činnost soukromému sektoru za situace, kdy k tomu nastanou vhodné tržní podmínky.

Účelem *nástroje rozdělení aktiv* je umožnit orgánům příslušným k řešení převést znehodnocená nebo problematická aktiva na subjekt pro správu aktiv, který umožní, aby byly určitou dobu spravovány a potom realizovány. Aktiva by měla být převedena za tržní nebo dlouhodobou ekonomickou hodnotu, takže jakékoli ztráty jsou uznány v momentě uskutečnění převodu. Aby se minimalizovala narušení hospodářské soutěže a rizika morálního hazardu, měl by se tento nástroj použít pouze ve spojení s jiným nástrojem k řešení problémů.

Nástroj odepsání závazků dá orgánům příslušným k řešení pravomoc odepsat závazky nezajištěných věřitelů za institucí v úpadku a proměnit její závazky na vlastní kapitál. Nástroj bude možno použít k rekapitalizaci instituce v úpadku nebo u níž úpadek hrozí, což příslušným orgánům umožní restrukturalizovat ji a po reorganizaci a restrukturalizaci obnovit její životaschopnost. To poskytne orgánům větší pružnost v jejich reakci na úpadek velkých, komplexních finančních institucí. Nástroj bude doplněn možností odvoláním vedení odpovědného za problémy instituce a zavedením plánu ozdravných postupů podniku.

Jak je vidět z výše uvedeného, návrh směrnice bude mít velké dopady jak na bankovní sektor jednotlivých členských států, tak na vymezení pravomocí dohledových orgánů (ČNB v případě České republiky). Dotčena bude ve velké míře též vnitrostátní legislativa. Je pravděpodobné, že v průběhu projednávání dozná návrh podstatných změn. O směrnici po nabytí její platnosti určitě pojedná některé z příštích vydání legislativní přílohy Správního práva.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o pravidelných technických prohlídkách motorových vozidel a jejich přípojných vozidel a o zrušení směrnice 2009/40/ES
COM (2012) 380

V současné době je na úrovni EU problematika technických kontrol motorových vozidel upra-

vena ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/40/ES ze dne 6. května 2009, o technických prohlídkách motorových vozidel a jejich přípojných vozidel³⁾. Komise předložila nový návrh nařízení, který uvedenou směrnici nahradí a který je pokračováním trendu nahrazovat směrnice přímo aplikovatelnými nařízeními.

Nařízení nepřináší zásadní reformu problematiky technických kontrol na úrovni EU. Jeho cílem je spíše rozšířit působnost úpravy obsažené ve stávající směrnici tak, aby zahrnovala též zřízení stanic technické kontroly a jejich orgánů dozoru a dále jmenování kontrolorů pověřených výkonem technických prohlídek. Předmětem úpravy obsažené v návrhu nařízení je tedy stanovit systém pravidelných technických prohlídek vozidel.

Do působnosti nařízení budou náležet motorová vozidla s nejméně čtyřmi koly používaná k přepravě osob, která nemají více než osm sedadel kromě sedadla řidiče (kategorie vozidel M1), motorová vozidla používaná k přepravě osob, která mají více než osm sedadel kromě sedadla řidiče (M2 a M3), motorová vozidla s nejméně čtyřmi koly obvykle používaná k silniční nákladní dopravě, jejichž maximální přípustná hmotnost nepřevyšuje 3 500 kg (N1), motorová vozidla používaná k nákladní dopravě, jejichž maximální přípustná hmotnost převyšuje 3 500 kg (N2 a N3), přípojná vozidla a návěsy, jejichž maximální přípustná hmotnost nepřevyšuje 3 500 kg (O1 a O2), přípojná vozidla a návěsy, jejichž maximální přípustná hmotnost převyšuje 3 500 kg (O3 a O4) a dále dvoukolová a tříkolová vozidla (L1e, L2e, L3e, L4e, L5e, L6e a L7e) a kolové traktory s maximální konstrukční rychlostí vyšší než 40 km/h (T5).

Z působnosti nařízení jsou naopak vyňata historická vozidla; vozidla náležející ozbrojeným silám, požární službě, civilní ochraně, havarijní nebo záchranné službě; vozidla používaná zemědělskými, zahradnickými, lesnickými, chovatelskými a rybářskými podniky, s maximální konstrukční rychlostí nepřevyšující 40 km/h a specializovaná vozidla přepravující cirkusy a lunaparky, s maximální konstrukční rychlostí nepřevyšující 40 km/h.

Důležitým ustanovením je čl. 5, který upravuje lhůty a četnost technických prohlídek. Zde dojde k určitým posunům v porovnání se stávajícími pravidly. Například motorová vozidla k přepravě osob (kategorie M1) budou muset být podrobena technické prohlídce čtyři roky ode dne první registrace vozidla, potom za dva roky a poté každoročně (Pro porovnání: úprava v § 40 odst. 1 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, stanoví povinnost provést technickou prohlídku nejpozději ve lhůtě čtyř let po prvním zápisu silničního vozidla do registru silničních vozidel (dále jen „zaregistrování silničního vozidla“) a potom pravidelně nejpozději ve lhůtách dvou let).

Nařízení dále upravuje metody technických prohlídek a kritéria pro posuzování nedostatků u všech položek, které podléhají kontrole a které jsou uvedené v příloze I. návrhu nařízení. Kapitola IV návrhu nařízení poté obsahuje ustanovení správního charakteru, která se vztahují k provádění technických kontrol a která zahrnují zejména požadavky na zkušební zařízení, požadavky na způsobilost a odbornou přípravu kontrolorů a povinnosti orgánů dozoru.

Na vnitrostátní úrovni je problematika technických kontrol upravena v zákoně č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích. Vzhledem k tomu, že nařízení, bude-li přijato, je přímo aplikovatelným předpisem, lze očekávat novelizaci uvedeného zákona, resp. jeho části obsahující ustanovení týkající se technických kontrol, a to zejména za účelem odstranění duplicit mezi nařízením a zmíněným zákonem.

Daniel Hoda

³⁾ Úř. věst. L 141, 6. 6. 2009, s. 12.